

Epidemiological and Demographic Status of Conflicts in the Forensic Offices of North Khorasan Province

Sakine Beigi¹, Babak Salahshour², Marzie Mehrtash³

1. MSc. Industrial Engineering Department, Engineering & Basic Sciences Faculty, Kosar University of Bojnord, Bojnord, Iran
2. PhD. Legal Medicine Organization of North Khorasan, Bojnord, Iran
3. MSc. Legal Medicine Organization of North Khorasan, Bojnord, Iran

Article Info	Abstract
Received: 6 May. 2018 Accepted: 19 Oct. 2018 Published Online: 20 Dec. 2018	<p>Aims: In the North Khorasan province with a multicultural population, the conflict has appeared as a notable phenomenon. The aim of this research was to investigate the epidemiology and demography of conflict in the forensic offices of North Khorasan province, Iran.</p> <p>Instruments & Methods: In this descriptive-survey research, 2258 people, who were referred to forensic offices of North Khorasan from the criminal and police courts during 4 months (May-September 2016), were investigated. In this regard, a questionnaire was designed and given to referrals. The data were analyzed, using SPSS 19 software and Chi-square test.</p> <p>Findings: 89.77% of conflicts were related to people with income less than 1 million Toman per month. 38.09% of conflicts occurred at home and 41.67% occurred among relatives. 83.00% of people had diplomas and lower than diploma. The most common weapon used was knife (48.16%). The frequency of conflicts in Ramadan was lower than other days.</p> <p>Conclusion: In North Khorasan province, most of the conflicts are related to people with low income and low education levels due to family issues. During Ramadan, the conflict is less than in other months and in the cold months, it occurs less than the other months. The pattern of using pre-defined tools in the conflicts is very serious and alarming. The results on the frequency of the place of conflict, the existence of a kinship relationship between the assailant and the victim, the cause of the conflict, and the marital status of the injured may indicate that family in this province is threatened with violence.</p> <p>Keywords: Epidemiology, Demography, Conflict, Legal Medicine Center of North Khorasan</p>
Descriptive Study	

Corresponding Information:

Sakine Beigi, MSc. Industrial Engineering Department, Engineering & Basic Sciences Faculty, Kosar University of Bojnord, Bojnord, Iran. Email: sakinebeigi@yahoo.com / Tel: +98-58-32262861

Copyright © 2018, Ir J Forensic Med. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-noncommercial 4.0 International License which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

How to Cite This Article:

Beigi S., Salahshour B., Mehrtash M. Epidemiological and Demographic Status of Conflicts in the Forensic Offices of North Khorasan Province. Ir J Forensic Med. 2018; 24(3): 185-192

وضعیت اپیدمیولوژیک و دموگرافیک موارد نزاع ارجاعی به ادارات پزشکی قانونی استان خراسان شمالی

سکینه بیگی^۱، بابک سلحشور^۲، مرضیه مهرتاش^۳

۱. کارشناسی ارشد، گروه مهندسی صنایع، دانشکده فنی مهندسی و علوم پایه، دانشگاه کوثر بجنورد، بجنورد، ایران

۲. دکترای تخصصی، سازمان پزشکی قانونی خراسان شمالی، بجنورد، ایران

۳. کارشناس ارشد، سازمان پزشکی قانونی خراسان شمالی، بجنورد، ایران

چکیده	اطلاعات مقاله
<p>اهداف: پدیده نزاع در استان خراسان شمالی که دارای بافت جمعیتی چندقومیتی است، به عنوان پدیده‌ای مساله‌ساز ظاهر شده است. هدف این تحقیق، بررسی اپیدمیولوژیک و دموگرافیک موارد نزاع ارجاعی به ادارات پزشکی قانونی استان خراسان شمالی بود.</p> <p>ابزار و روش‌ها: در این تحقیق توصیفی پیمایشی، تمام افراد ارجاع شده از دادگاه‌های کیفری و کلانتری به ادارات پزشکی قانونی شهرستان‌های استان خراسان شمالی در بازه زمانی چهارماهه (خرداد تا شهریور سال ۱۳۹۵) به تعداد ۲۲۵۸ نفر مورد بررسی قرار گرفتند. در این راستا، پرسش‌نامه‌ای طراحی و در اختیار افراد ارجاعی گذاشته شد. اطلاعات با نرم‌افزار SPSS ۱۹ و آزمون کای دو مورد تحلیل قرار گرفت.</p> <p>یافته‌ها: ۸۹/۷۷٪ نزاع‌ها مربوط به افراد با درآمد پایین‌تر از یک میلیون تومان در ماه بود. ۳۸/۰۹٪ نزاع‌ها در منزل و ۴۱/۶۷٪ آنها بین افراد با نسبت خویشاوندی رخ داده بود. ۸۳/۰۰٪ افراد مدرک دیپلم و پایین‌تر از آن داشتند. فراوان‌ترین سلاح به کاررفته چاقو (۴۸/۱۶٪) بود. فراوانی نزاع در روزهای ماه رمضان کمتر از سایر روزها بود.</p> <p>نتیجه‌گیری: در استان خراسان شمالی، بیشتر نزاع‌ها مربوط به افراد با سطح درآمد و تحصیلات پایین و به علت مسایل خانوادگی است. نزاع در ایام ماه مبارک رمضان کمتر از سایر روزها و در ماه‌های سرد سال کمتر از سایر ماه‌ها است. الگوی استفاده از آلات از پیش تعیین شده در نزاع‌ها بسیار جدی و هشداردهنده است. نتایج به دست آمده در خصوص فراوانی محل نزاع، وجود نسبت خویشاوندی بین ضارب و مضروب، علت نزاع و وضعیت تاهل افراد مضروب می‌تواند نشان‌دهنده این مساله مهم باشد که کانون خانواده در این استان مورد تهدید خشونت‌های افراد قرار دارد.</p> <p>کلمات کلیدی: اپیدمیولوژیک، دموگرافیک، نزاع، پزشکی قانونی خراسان شمالی</p>	<p>تاریخ وصول: ۱۳۹۷/۰۲/۱۶</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۷/۲۹</p> <p>انتشار آنلاین: ۱۳۹۷/۰۹/۲۹</p> <p>نویسنده مسئول: سکینه بیگی گروه مهندسی صنایع، دانشکده فنی مهندسی و علوم پایه، دانشگاه کوثر بجنورد، بجنورد، ایران</p> <p>تلفن: ۰۵۸۳۲۲۶۲۸۶۱</p> <p>پست الکترونیک: sakinebeigi@yahoo.com</p>

وقوع نزاع‌های جمعی رابطه معنی‌داری وجود دارد (۱۰). تحقیقات متعدد همبستگی معنی‌داری را بین دوستان و بروز پرخاشگری نشان داده‌اند، یعنی افراد پرخاشگر دوستان پرخاشگری دارند (۱۱). همچنین در مطالعات نشان داده شده که بین دلبستگی به والدین و نظارت آنها با میزان خشونت در دانش‌آموزان همبستگی معکوس و بین سختگیری و بدرفتاری والدین با فرزندان و تضاد والدین با همدیگر با میزان خشونت در دانش‌آموزان همبستگی مستقیم وجود دارد (۱۲). در تحقیقی در شهر قم نشان داده شد که بیش از ۹۰٪ نزاع‌کنندگان از حاشیه‌نشینان شهر بودند. در این بررسی با افزایش تعصبات قومی - قبیله‌ای میزان شرکت افراد در منازعات افزایش یافته بود (۱۳). ارتباط معنی‌دار بین قوم‌گرایی، تجربه عینی نزاع، پرخاشگری و گرایش به نزاع نیز در سایر مطالعات گزارش شده است (۱۴).

در تحقیقی که با بررسی پرونده‌های مردان ارجاعی به سازمان پزشکی قانونی کشور در مدت سه ماه انجام شد، مشخص شد که بیش از نیمی از نزاع‌ها در خیابان رخ داده و از نظر توزیع فراوانی سن فرد ضارب و مضروب، اکثر افراد بین ۲۰ تا ۳۰ سال سن دارند. در توزیع شغلی اکثر نزاع‌کنندگان شغل آزاد داشتند (۱۴).

مهاجرپور و همکاران در پژوهش خود نشان دادند که جرایمی مانند نزاع در مصرف‌کنندگان مواد روان‌گردان بیشترین فراوانی را داشته و عوامل مختلفی مانند تجرد، تحصیلات کم، بیکاری، درآمد پایین، مستاجر بودن و ازهم‌گسیختگی خانوادگی زمینه‌ساز بروز جرایم خشن در میان مصرف‌کنندگان مواد روان‌گردان بوده است (۱۵).

طبق آمار سازمان پزشکی قانونی کشور، تعداد موارد نزاع ارجاع‌شده طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۵ در کشور و استان خراسان‌شمالی تا حدودی کاهش داشته است (۵).

در مقاله حاضر، با نگاهی علمی و استفاده از ابزارهای مختلف علم آمار به بررسی اپیدمیولوژیک و دموگرافیک موارد نزاع ارجاعی به اداره‌های پزشکی قانونی استان خراسان‌شمالی پرداخته شده است. لازم به ذکر است از آنجا که موضوع مورد مطالعه بیشتر مرتبط با زمینه‌های خاص مطرح در ایران است، بررسی متون معطوف به مقالات و نوشتارهای موجود به زبان فارسی بود (۱۴). بنابراین هدف از این تحقیق، بررسی اپیدمیولوژیک و دموگرافیک موارد نزاع

قسمت قابل توجهی از تاریخ مدون انسان پیرامون خشونت و نزاع رقم خورده است (۱). عامل انحطاط اخلاقی و سقوط معنوی بسیاری از افراد، گروه‌ها و جوامع، خشونت و پرخاشگری است و جنگ، نزاع، تجاوز، ترور، ضرب و جرح و قتل، مصادیق بارز این جنبه از رفتار انسان به شمار می‌آیند (۲). نزاع و درگیری پیامدهای اجتماعی گوناگونی را به دنبال دارند که از جمله مهم‌ترین آنها می‌توان به کاهش ابعاد گوناگون امنیت در جامعه اشاره نمود. پدیده نزاع به‌عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل تهدیدکننده سلامت، علت بیش از نیم‌میلیون مرگ در سال و از مهم‌ترین علل مرگ‌ومیر در سنین جوانی است (۳).

پدیده نزاع‌های فردی در مناطقی از کشور که به‌شدت متاثر از ارزش‌های سنتی خود هستند و گرایش و پایبندی کمتری نسبت به قانون دارند، بیشتر مشهود است. از سوی دیگر، متأسفانه هنوز خشونت و نزاع از جمله موضوعاتی است که در برخی فرهنگ‌ها، شاخص قدرت یا دفاع از منزلت اجتماعی، فرهنگی و حیثیت خانوادگی محسوب می‌شود (۴).

مطابق آمار سازمان پزشکی قانونی کشور، در سال ۱۳۹۵ بیش از نیم‌میلیون نفر (۵۴۷ هزار نفر) مصدوم نزاع به مراکز پزشکی قانونی کشور مراجعه کرده‌اند. به عبارتی دیگر، به‌طور متوسط روزانه ۱۵۰۰ نفر به‌علت نزاع به مراکز پزشکی قانونی کشور مراجعه داشته‌اند (۵). این رقم در استان خراسان‌شمالی، به‌طور متوسط بیش از ۲۰ نفر در روز است (۶). حدود ۳۰٪ کل ارجاعات مراکز پزشکی قانونی کشور مربوط به نزاع است (۵). این پدیده اجتماعی نه‌تنها هر روز هزینه‌های سنگینی را به سیستم بهداشت و درمان کشور تحمیل می‌کند، بلکه از منظر موازین اسلامی و معیارهای ارزشی و فرهنگی جامعه نیز پذیرفته‌شده نیست.

یکی از عوامل روان‌شناختی و فردی تاثیرگذار بر گرایش به نزاع، عدم برخورداری از مهارت کنترل خشم است (۷). نشان داده شده است که بین برخورداری از مهارت‌های کنترل خشم و گرایش به نزاع دسته‌جمعی ارتباط منفی معنی‌داری وجود دارد (۸). بین متغیرهای سن، رضایت از زندگی، دسترسی به امکانات رفاهی و نزاع نیز ارتباط معنی‌داری در تحقیق‌ها گزارش شده است (۹). همچنین بین انسجام اجتماعی، قوم‌گرایی، تعهد و خانواده‌گرایی با

ارجاعی به اداره‌های پزشکی قانونی استان خراسان شمالی بود. بیکار یا با دست‌مزد کمتر از یک میلیون در ماه بودند. ۱۸۴ نفر (۸/۱۵٪) بین یک تا دو میلیون و ۴۶ نفر (۲/۰۴٪) مابقی بیش از دو میلیون تومان درآمد ماهیانه داشتند (جدول ۱).

ابزار و روش‌ها

این تحقیق از نوع توصیفی پیمایشی و به شیوه مطالعه مجموعه موارد (case series) است. پس از کسب مجوزهای لازم از اداره کل پزشکی قانونی استان خراسان شمالی، تمام افراد ارجاع‌شده از دادگاه‌های کیفری و کلانتری استان در بازه زمانی چهارماهه (خرداد تا شهریور سال ۱۳۹۵) به تعداد ۲۲۵۸ نفر مورد بررسی قرار گرفتند.

در این راستا، پرسش‌نامه‌ای طراحی شد و در اختیار افراد ارجاعی به دلیل نزاع گذاشته شد. متغیرهایی مانند جنسیت ضارب و مضروب و وجود نسبت فامیلی بین آنها، تاریخ وقوع نزاع، تاریخ مراجعه به پزشکی قانونی، قومیت، محل نزاع، شغل، درآمد، تحصیلات، علت نزاع و عوامل ایجادکننده ضرب و جرح در این پرسش‌نامه گنجانده شد. تمامی متغیرها براساس اظهارات فرد مراجعه‌کننده و توسط واحد پذیرش مراکز پزشکی قانونی هر شهرستان ثبت و تکمیل شد. سپس اطلاعات افراد با نرم‌افزار SPSS 19 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

برای بررسی تفاوت معنی‌دار بین مقادیر برخی متغیرها از آزمون ناپارامتری کای‌دو استفاده شد. در این آزمون که برای متغیرهای اسمی کاربرد دارد، فراوانی مورد انتظار از مقادیر یک متغیر محاسبه و با فراوانی مشاهده‌شده مقایسه می‌شود.

یافته‌ها

میانگین سنی افراد مورد مطالعه $34/21 \pm 13/79$ سال بود. از ۲۲۵۸ نفری که در نزاع مصدوم شده بودند، ۱۵۵۱ نفر مرد و ۷۰۵ نفر زن بودند. بیشترین فراوانی شغل افراد مربوط به شغل آزاد با فراوانی ۹۵۵ نفر (۴۲/۲۹٪) و سپس کارگر با فراوانی ۴۵۸ نفر (۲۰/۲۸٪) و خانه‌دار با فراوانی ۳۹۴ نفر (۱۷/۴۵٪) و کمترین فراوانی مربوط به افراد کشاورز با فراوانی ۲۰ نفر (۰/۸۹٪) بود. از مصدومان مراجعه‌کننده، ۱۸۲۷ نفر (۸۰/۹۱٪) سابقه مراجعه قبلی به پزشکی قانونی به‌علت نزاع را نداشتند و ۴۵۴ مورد (۲۰/۱۱٪) از نزاع‌ها در روزهای ماه رمضان رخ داده بود. تعداد ۹۴۱ نفر از افراد (۴۱/۶۷٪) نسبت فامیلی با ضارب یا ضاربین داشتند. ۲۰۲۷ نفر (۸۹/۷۷٪) افراد مراجعه‌کننده

مجله پزشکی قانونی ایران

جدول ۱) توزیع فراوانی مطلق و نسبی ویژگی‌های دموگرافیک افراد ارجاعی به ادارات پزشکی قانونی استان خراسان شمالی به‌دلیل نزاع (۲۲۵۸ نفر)

ویژگی‌های دموگرافیک	تعداد	درصد
جنس مصدوم		
مرد	۱۵۵۱	۶۸/۶۹
زن	۷۰۵	۳۱/۲۲
نامشخص	۲	۰/۰۹
جنس ضارب		
مرد	۱۹۵۱	۸۶/۴۰
زن	۲۲۵	۹/۹۶
نامشخص	۸۲	۳/۶۳
وضعیت تاهل		
متاهل	۱۶۴۰	۷۲/۶۳
مجرد	۶۰۴	۲۶/۷۵
نامشخص	۱۴	۰/۶۲
قومیت		
فارس	۷۵۲	۳۳/۳۰
کرد یا کرمانج	۱۰۱۶	۴۵/۰۰
ترک	۳۵۸	۱۵/۸۵
تات	۵۵	۲/۴۴
ترکمن	۶۶	۲/۹۲
سایر و نامشخص	۱۱	۰/۴۸
گروه سنی (سال)		
۰-۱۰	۲۷	۱/۱۹
۱۰-۲۰	۲۳۳	۱۰/۳۲
۲۰-۳۰	۷۴۵	۳۳/۰۰
۳۰-۴۰	۴۹۸	۲۲/۰۵
۴۰-۵۰	۲۹۳	۱۲/۹۸
۵۰-۶۰	۱۸۶	۸/۲۴
بیش از ۶۰ سال	۱۱۳	۵/۰۰
نامشخص	۱۶۳	۷/۲۲
سطح تحصیلات		
بی‌سواد	۴۴۵	۱۹/۷۱
ابتدایی تا دیپلم	۱۴۲۹	۶۳/۲۹
فوق‌دیپلم	۱۹۵	۸/۶۴
لیسانس	۱۵۱	۶/۶۹
فوق‌لیسانس	۱۵	۰/۶۶
دکتری	۲	۰/۰۹
نامشخص	۲۱	۰/۹۳

مورد (۰۲/۱۸٪) از آلات از پیش تعیین شده استفاده شده بود. فراوان ترین سلاح سرد به کاررفته در نزاع، چاقو بود و جسم برنده، میله و قمه در رتبه‌های بعدی قرار داشتند (جدول ۲).

جدول ۲) توزیع فراوانی نسبی وسایل اتفاقی و آلات از پیش تعیین شده ایجاد ضرب و جرح در افراد مضروب مورد مطالعه

متغیرها	درصد
وسایل اتفاقی ایجاد ضرب و جرح	
خاک	۰/۴۰
شن	۱/۸۱
شاخه درخت	۵/۶۵
چوب	۶۲/۳۰
سنگ	۲۸/۶۳
آلات از پیش تعیین شده	
میله	۱۱/۷۹
چاقو	۴۸/۱۶
مواد منفجره	۱/۲۳
شیشه	۷/۸۶
تیغ	۲/۲۱
قمه	۱۰/۳۲
جسم برنده	۱۷/۹۴

بحث

در این پژوهش مشخص شد که ۸۹/۷۷٪ نزاع‌ها مربوط به افراد با درآمد پایین‌تر از یک میلیون تومان در ماه بوده که می‌تواند قابل تامل باشد. همچنین طبقات کاری آزاد و کارگر دارای بیشترین فراوانی نزاع بودند و بیشتر نزاع‌ها به ترتیب در منزل (۳۸/۰۹٪) و خیابان (۳۶/۵۸٪) رخ داده بود. این مساله بسیار هشداردهنده است؛ چرا که خانواده محل رشد و تعالی افراد یک جامعه است و چنانچه به فضای پُرتنش و خشونت‌زا تبدیل شود، افرادی با اخلاق ناپسند پرورش خواهند یافت و قطعاً پیشرفت کلان و همه‌جانبه یک جامعه را با مشکل مواجه خواهند کرد. در تحقیقی که در شهر تهران انجام شده است، بیشتر نزاع‌ها در خیابان انجام شده‌اند (۱۴) که به نظر می‌رسد به دلیل کم‌رنگ بودن روابط خویشاوندی در کلان‌شهری مانند تهران این نتیجه حاصل شده باشد. در این تحقیق ۴۱/۶۷٪ نزاع‌ها مربوط به افراد با نسبت خویشاوندی بود که این میزان قابل توجه است و می‌تواند حاکی از ضعف در مهارت‌های ارتباطی بین افراد باشد و نیاز به برنامه‌ریزی‌های بسیار جدی در این زمینه را

ادامه جدول ۱) توزیع فراوانی مطلق و نسبی ویژگی‌های دموگرافیک افراد ارجاعی به ادارات پزشکی قانونی استان خراسان شمالی به دلیل نزاع (۲۲۵۸ نفر)

ویژگی‌های دموگرافیک	تعداد	درصد
سابقه مراجعه به علت نزاع		
وجود سابقه	۴۲۴	۱۸/۷۸
عدم وجود سابقه	۱۸۲۷	۸۰/۹۱
نامشخص	۷	۰/۳۱
شهر		
بجنورد	۷۹۵	۳۵/۲۱
شیروان	۶۰۱	۲۶/۶۲
اسفراین	۳۲۲	۱۴/۲۶
مانه و سملقان	۲۶۰	۱۱/۵۱
فاروج	۱۵۰	۶/۶۴
جاجرم	۸۱	۳/۵۹
راز	۴۹	۲/۱۷
محل نزاع		
خیابان	۸۲۶	۳۶/۵۸
منزل	۸۶۰	۳۸/۰۹
محل کار	۲۷۵	۱۲/۱۸
مدرسه	۲	۰/۰۹
باغ	۱۷۶	۷/۷۹
پارک	۴۹	۲/۱۷
نامشخص	۷۰	۳/۱۰

بازه سنی ۱۹ تا ۳۷ سال بیشترین فراوانی نزاع را داشت. کم‌سن‌ترین فرد مضروب یک‌ساله (۵ مورد) و مسن‌ترین فرد ۸۸ ساله (یک مورد) و در ۴۵/۰۰٪ نزاع‌ها فرد مصدوم از قومیت کرد یا کرمانج بود.

فراوان‌ترین علت نزاع را مسایل خانوادگی (۲۷/۷۲٪) و پس از آن نزاع ناشی از عدم رعایت حقوق دیگران (۱۵/۹۲٪) به خود اختصاص دادند و خصومت شخصی با ۸/۲۳٪ موارد در رتبه سوم علت نزاع قرار داشت. ۷۰/۵۱٪ افراد حداکثر دو روز بعد از وقوع نزاع به پزشکی قانونی مراجعه کرده بودند و متوسط فاصله زمانی بین وقوع نزاع و زمان مراجعه به پزشکی قانونی ۳/۲۰ روز بود.

با در نظر گرفتن تعداد هر یک از روزهای هفته در بازه زمانی مورد مطالعه، مشاهده شد که تعداد نزاع رخ داده در روزهای جمعه و شنبه به ترتیب ۱۰/۷۲٪ و ۷/۱۴٪ بیشتر از تعداد مورد انتظار بوده؛ اما این اختلاف در سطح اطمینان ۹۵٪ از نظر آماری معنی‌دار نبود ($p=0/12$).

در ۱۵۲۹ مورد (۶۷/۷۱٪)، از عوامل طبیعی و در ۴۰۷

با بررسی فراوانی نزاع در بازه‌های سنی مختلف مشاهده می‌شود که بیشتر نزاع‌ها مربوط به افراد در دوره نوجوانی تا جوانی بوده و پس از آن با بیشترشدن سن افراد، فراوانی نزاع‌ها کاهش یافته است. به نظر می‌رسد افزایش سن باعث پختگی افراد، کسب مهارت‌های اجتماعی و اشتغال آنها برای تامین مخارج معیشتی خانواده شده و لذا افراد در این سنین کمتر گرایش به نزاع و درگیری پیدا می‌کنند.

بخش قابل توجهی از افراد مراجعه‌کننده تحصیلات دانشگاهی نداشتند و درصد قابل توجهی از آنها درآمدشان کمتر از یک میلیون تومان در ماه بود. در تحقیق دیگر نشان داده شد که تحصیلات و درآمد پایین می‌تواند زمینه‌ساز بروز جرایم خشن در مصرف‌کنندگان مواد روان‌گردان شود (۱۵).

۷۲/۶۳٪ افراد مضروب متاهل بودند. احتمالاً این میزان ناشی از این مساله است که بخش قابل توجهی از نزاع‌ها مربوط به مسایل خانوادگی بوده و افراد متاهل بیشتر درگیر این نوع مسایل هستند. در ۳۳/۲۵٪ از مواردی که نسبت افراد مشخص شده، فرد ضارب همسر فرد مضروب بوده است. از آنجا که تنها در ۱۸/۳۹٪ موارد نسبت افراد بیان شده، می‌توان نتیجه گرفت که حداقل ۶/۱۱٪ کل نزاع‌ها مربوط به زوجین بوده که می‌تواند رقم قابل توجهی محسوب شود.

تعداد نزاع در ماه مبارک رمضان به‌طور معنی‌داری کمتر از تعداد مورد انتظار ($p=0/0001$) و تعداد کل نزاع‌های ثبت‌شده مربوط به ماه رمضان ۱۲/۲۳٪ کمتر از تعداد مورد انتظار بوده است (در مرکز استان ۳۱/۸۹٪ کمتر از تعداد مورد انتظار).

در پزشکی قانونی عوامل ایجادکننده ضرب و جرح به سه دسته تقسیم می‌شوند: الف) عوامل طبیعی مانند دست، پا، دندان‌ها و سایر اندام‌ها؛ ب) وسایل اتفاقی مانند سنگ، چوب، شاخه درخت، شن و خاک؛ ج) آلات ازپیش‌تعیین‌شده و اسلحه‌های گرم و سرد مانند اجسام برنده، سخت و مواد منفجره (۱۴). در ۶۷/۷۱٪ موارد، از عوامل طبیعی و در ۱۸/۰۲٪ موارد، از آلات ازپیش‌تعیین‌شده استفاده شده بود. الگوی استفاده از آلات ازپیش‌تعیین‌شده بسیار هشداردهنده است. فراوان‌ترین سلاح سرد به‌کاررفته در نزاع، چاقو (۴۸/۱۶٪) بود و جسم برنده (۱۷/۹۴٪)، میله (۱۱/۷۹٪) و قمه (۱۰/۳۲٪) در رتبه‌های بعدی قرار داشتند. میزان

تفاوت معنی‌داری در خصوص ماه وقوع نزاع (از خرداد تا شهریور) مشاهده نشد، اما با بررسی آمار موجود در سایت پزشکی قانونی استان خراسان شمالی (۱۶) و مقایسه تعداد نزاع رخ داده در ماه‌های مختلف سال مشاهده می‌شود که تعداد نزاع در ماه‌های سرد به‌طور معنی‌داری کمتر از سایر ماه‌ها است. این نتیجه در گزارش‌های سازمان پزشکی قانونی کشور نیز آمده است (۱۷). گرم‌شدن هوا و پایین‌آمدن آستانه تحمل مردم می‌تواند از دلایل افزایش نزاع در ماه‌های گرم سال باشد.

طبق آمار ارایه‌شده در سایت پزشکی قانونی استان خراسان شمالی، در منازعاتی که ۶۸/۶۹٪ افراد مضروب مرد بوده‌اند، ۸۶/۲۳٪ افراد ضارب نیز مرد بودند و مردان ۲/۲۰ برابر زنان مضروب شده‌اند. این نسبت طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ به‌طور متوسط همین مقدار گزارش شده است (۱۶)، در حالی که این نسبت در استان خراسان رضوی ۱/۷۷ است (۱۸) و مردان ۸/۷۳ برابر زنان ضارب بوده‌اند. در ۲۶/۲۷٪ موارد فرد ضارب مرد و فرد مضروب زن بوده است. به‌طور کلی، با درنظرگرفتن جمعیت زنان و مردان در هر یک از شهرستان‌ها طبق آمار سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ می‌توان نتیجه گرفت که در تمامی شهرستان‌ها مردان بیش از زنان ضارب و بیش از زنان مضروب بوده‌اند ($p=0/001$). طبق نتایج به‌دست‌آمده از تحقیق‌های قبلی، بروز حوادث و آسیب‌ها در مردان به نحو چشمگیری بیشتر از زنان است (۱۴).

با درنظرگرفتن نسبت جمعیت شهرستان‌های استان خراسان شمالی (بنا بر آمار سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵) و محاسبه تعداد نزاع مورد انتظار در هر شهرستان و سپس محاسبه آماره کای‌دو نتیجه می‌شود که فراوانی نزاع در هر شهرستان از این استان به‌طور معنی‌داری متفاوت است. گرچه فراوانی نزاع در مرکز استان بیشتر از شهرستان‌های دیگر است و ادعا شده که ساکنان شهرهای بزرگ بیش از سایر شهرها در معرض درگیری قرار دارند (۱۹)، اما با توجه به جمعیت هر شهر، تعداد نزاع در مرکز استان به‌طور معنی‌داری کمتر از تعداد مورد انتظار بود (۹/۶۵٪ کمتر از تعداد مورد انتظار) و نزاع‌های رخ داده در شهرستان شیروان و فاروج به ترتیب ۵۲/۵۶٪ و ۱۲/۹۳٪ بیش از تعداد مورد انتظار بود.

خراسان شمالی و خانم فاطمه ابوالحسینی دانشجوی دوره کارشناسی دانشگاه کوثر بجنورد که در جمع آوری داده های تحقیق همکاری داشته اند تقدیر و تشکر می نمایند.

تاییدیه اخلاقی: تمام اصول اخلاقی در این تحقیق رعایت شده است.

تعارض منافع: هیچ گونه تضاد منافع توسط نویسندگان این مقاله گزارش نشده است.

سهم نویسندگان: سکینه بیگی (نویسنده اول)، نگارنده مقدمه/روش شناسی/پژوهشگر اصلی/تحلیلگر آماری/نگارنده بحث (۷۰٪)؛ بابک سلحشور (نویسنده دوم)، پژوهشگر کمکی (۱۵٪)؛ مرضیه مهرتاش (نویسنده سوم)، پژوهشگر کمکی (۱۵٪)

منابع مالی: منابع مالی این مطالعه، توسط مرکز تحقیقات پزشکی قانونی کشور تامین شده است.

References

1. Mirsardo T, Mortezaee A. The study of social factors affecting the occurrence of a collective conflict in Shahrood. Q J Disciplinary Sci Semnan. 2013;6(2):7-30. [Persian]
2. Salarifar MR, et al. Social psychology with an attitude to Islamic resources. 2nd Edition. Salarifar MR, editor. Tehran: Organization of the Study and Compilation of Humanities Books of Universities (SAMT); 2017. [Persian]
3. Bellis M.A, Leckenby N, Hughes K, Luke Ch, Wyke S, Quigg Z. Nighttime assaults: using a national emergency department monitoring system to predict occurrence, target prevention and plan services. BMC Public Health. 2012;12(1):746.
4. Pourafkari N. An analysis of ethnic stresses in Iran. J Fac Lit Univ Isfahan. 2000;18(8):165-82. [Persian]
5. Iranian legal medicine organization. Statistical data. Conflict frequencies [Internet]. Tehran: Iranian Legal Medicine Organization; 2018 [cited 2018 Feb 13]. Available from: <http://www.lmo.ir>. [Persian]
6. Iranian Students' News Agency (ISNA). Conflict in the North Khorasan province daily sends more than 21 people to legal medicine [internet]. Tehran: ISNA News Agency; 2017 [cited 2018 Feb 14]. Available from: <https://www.isna.ir/news/96102412389/>
7. Abooe Mehrizi M, Tahmasebiyan K, Khoshkonesh A. The effect of anger management training on self-regulating skills of anger and conflict among adolescent parents in Tehran secondary school girls. Q J Fam Stud. 2011;6(23): 394-405. [Persian]

استفاده از چاقو در تحقیق کیانی و همکاران، ۶۴٪ گزارش شده است (۱۴).

یکی از نقاط ضعف مطالعه حاضر، در نظر نگرفتن محل سکونت افراد و همچنین مصرف یا عدم مصرف مواد مخدر بود. نویسندگان در نظر دارند تا در پژوهش های آتی، این موارد را نیز در بررسی های خود وارد نمایند. به این ترتیب، می توان نقشه جرم استان را تهیه و نقاطی از شهرها را که نزاع در آنجا بیشتر رخ می دهد، شناسایی نمود.

فارغ از تعداد نزاع گزارش شده در آمارها، پدیده خشونت و درگیری در استان خراسان شمالی که دارای بافت جمعیتی چندقومیتی است، به عنوان پدیده ای مساله ساز ظاهر شده است. با مراجعه به آمار گزارش شده از سازمان پزشکی قانونی کشور و نتایج سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵، استان خراسان شمالی رتبه نهم را در کشور از نظر نسبت موارد نزاع به جمعیت دارد. امید است که بررسی و تحلیل متغیرهایی که در بروز نزاع نقش داشته اند، در طراحی برنامه های پیشگیرانه، تخصیص و توزیع منابعی مانند بودجه و نیروی انسانی برای مداخلات ثمربخش در آینده موثر باشد. با شناخت وضعیت نزاع در استان، مسئولان می توانند راه کارهایی برای کاهش وقوع نزاع و اثرات منفی آن در استان ارائه دهند.

نتیجه گیری

در استان خراسان شمالی، بیشتر نزاع ها مربوط به افراد با سطح درآمد و تحصیلات پایین و به علت مسایل خانوادگی است. نزاع در ایام ماه مبارک رمضان کمتر از سایر روزها و در ماه های سرد سال کمتر از سایر ماه ها است. الگوی استفاده از آلات از پیش تعیین شده در نزاع ها بسیار جدی و هشدار دهنده است؛ چرا که در حدود نیمی از موارد افراد از چاقو استفاده کرده اند. مسایل خانوادگی و عدم رعایت حقوق دیگران بیشترین دلیل وقوع نزاع بین افراد مصدوم عنوان شده است. نتایج به دست آمده در خصوص فراوانی محل نزاع، وجود نسبت خویشاوندی بین ضارب و مضروب، علت نزاع و وضعیت تاهل افراد مضروب می تواند نشان دهنده این مساله مهم باشد که کانون خانواده در این استان مورد تهدید خشونت های افراد قرار دارد.

تشکر و قدردانی: نویسندگان این مقاله از تمامی کارکنان اداره های پزشکی قانونی شهرستان های استان

- in cases. *Scientific J Forensic Med.* 2008;13(4):256-60. [Persian]
15. Mohajerpour AM, Pourbabaei Sh, Heshmati Sh, Saberi SM. Prevalence of violent crimes due to psycho stimulant substances (crystal) in criminals referred to psychiatric examinations department of Tehran branch of LMO in 2013. *Scientific J Forensic Med.* 2016;22(2):103-09. [Persian]
 16. Legal medicine organization of North Khorasan. Statistical data [Internet]. Bojnord: Legal Medicine Organization of North Khorasan; 2017 [cited 2018 Apr 12]. Available from: http://khs.lmo.ir/web_directory/65294-%D9%86%D8%B2%D8%A7%D8%B9.html. [Persian]
 17. Iranian legal medicine organization. Conflict referred cases increasing in the summer [Internet]. Tehran: Iranian Legal Medicine Organization; 2017 [cited 2018 Feb 10]. Available from: <https://bit.ly/2QJUmjK>. [Persian]
 18. Iranian Students' News Agency (ISNA). Men in Khorasan fight twice women [Internet]. Tehran: ISNA; 2014 [cited 2018 Apr 12]; Available from: <https://www.isna.ir/news/93060503113>. [Persian]
 19. Shafaf News Agency. Noise pollution is the cause of conflict [Internet]. Tehran: Shafaf News Agency; 2014 [cited 2014 July 9]. Available from: <http://www.shafaf.ir/fa/news/266247>. [Persian]
 8. Nikdel F, Pirasteh Motlagh A. Anger as a train and state, anger management methods, and people's tendency towards collective aggression. *Secur Soc Order Strateg Stud J.* 2015;4(1):117-30. [Persian]
 9. Afshani S.A, Navaiy S, Delbazi Asl M. An investigation into the phenomenon of aggressiveness among Yazd citizens. *Secur Soc Order Strateg Stud J.* 2015;4(1):79-94. [Persian]
 10. Rezaeeiyan A, Vosoghi M, Alvani F. Sociological analysis of ethnically lifestyle and its role in the formation of collective conflict: Lorestan province. National Conference on Lifestyle, Order and Security. Zanjan: University of Zanjan; 2015. [Persian]
 11. Rabbani Khorasgani R, Abbaszadeh M, Nazari J. Investigation of the socio-cultural factors affecting the tendency of collective conflict (case study of selected cities in Ilam province). *J Soc Secur.* 2009;1(3):103-26. [Persian]
 12. Elmi M, Tighzan Kh. Determining the prevalence of violence and its effective social factors (case study among girls and boys in Ajabshir high schools). *J Sociological Stud.* 2008;1(1):25-46. [Persian]
 13. Masoudi A, Fathollahi S, Mirzaei M. The effect on crime marginalization conflicts (Case study city of Qom). *J Soc Secur.* 2014;6(1):57-86. [Persian]
 14. Kiani M, Bazmi Sh, Gharedaghi J, Barzegar A. A survey on frequency of trauma due to quarrel,